

Státní rigorózní zkoušky

Studijní program: UČITELSTVÍ pro ZŠ (akreditace do r. 2024)

Studijní obor: Učitelství německého jazyka pro 2. stupeň ZŠ

Lingvistika

Sociolingvistika

1. Jazykové variety v němčině a jejich role při výuce němčiny.
2. Regionální dialekty a jejich role při výuce němčiny.
3. Jazykový úzus a genderová specifika.
5. Jazyková situace v Rakousku. Austriacismy
6. Jazyková situace ve Švýcarsku. Helvetismy.
7. Sociolekty a jejich využití ve výuce němčiny.
8. Bilingvismus, diglosie a vícejazyčnost.
9. Jazyk německé menšiny v ČR.

Textová analýza

1. Koheze a koherence.
2. Tematické progrese.
4. Využití intertextuality při výuce němčiny.
5. Druhy textu a práce s nimi ve výuce němčiny.

Lexikální sémantika a Didaktika gramatiky

1. Práce s významovými vztahy při výuce němčiny.
2. Významová analýza slov a práce s ní při výuce němčiny.
3. Paradigmatické a syntagmatické vztahy.
4. Pedagogická versus vědecká gramatika. Rozdíly na příkladu práce ve výuce s vybraným jazykovým jevem.
5. Vybrané teorie didaktiky gramatiky a jejich aplikace v praxi.

Německá literatura

1. Literatura pro děti a mládež.
2. Detektivní romány a jejich použití v učitelské praxi.
3. Dívčí literatura a její použití v učitelské praxi.
4. Vyhnaní Němci a jejich vzpomínky.
5. Vybrané teorie didaktiky literatury a jejich využití v praxi/.

Didaktika

1. Lingvistické, psychologické a pedagogické aspekty výuky cizích jazyků. Cíle jazykové výuky, obsahy, metody, prostředky. Aktuální problémy výuky cizích jazyků.
2. Metody výuky cizích jazyků
3. Postavení reálií ve výuce cizího jazyka, její specifika, zdroje a druhy informací. Interkulturní výuka reálií, interkulturní kompetence.
4. Autentické texty ve výuce cizího jazyka. Kritéria jejich volby. Vhodné strategie při práci s cizojazyčným textem.
5. Učebnice, učebnicové soubory, učební materiály - jejich užití ve výuce německého jazyka, kritéria volby a možnosti využití ve výuce. Učební materiály a jejich evaluace.
6. Zprostředkování gramatiky ve výuce cizích jazyků, druhy cvičení. Problematika chyby a její specifika. Hodnocení a testování ve výuce německého jazyka.
7. Materiální didaktické prostředky a jejich využití ve výuce německého jazyka. Elektronická média a jejich využití ve výuce cizího jazyka, jejich výhody a nevýhody.
8. Slovní zásoba a její zprostředkování ve výuce německého jazyka. Druhy cvičení na rozvoj slovní zásoby. Didaktické hry se zaměřením na rozvoj slovní zásoby.
9. Projektové vyučování. Projektová metoda jako jedna z výukových metod. Mezinárodní projekty se zaměřením na německý jazyk.
10. Plánování vyučovací hodiny. Utváření vyučování a další aspekty s tím spojené, její příprava, struktura, jednotlivé fáze. Evaluace výukové hodiny.
11. Obrazový materiál ve výuce cizích jazyků. Metody práce s obrazovým materiálem, kritéria výběru.
12. Organizační formy výuky cizího jazyka. Druhy aktivit typické pro jednotlivé organizační formy výuky. Diferenciace a individualizace cizojazyčné výuky.
13. Jazyková politika EU. Společný evropský referenční rámec pro jazyky. Evropské jazykové portfolio

LITERATURA

Lingvistika

- ČERNÝ, J./ HOLEŠ, J.: Sémiotika. Portál: Praha 2004.
- DE BEAUGRANDE, R. a W. DRESSLER. Introduction to Text Linguistics. London: Longman, 1981.
- DIGNEN, B. Communicating Across Cultures. Cambridge: CUP, 2011.
- DITTMANN, J./SCHMIDT, C.: Über Wörter. Grundkurs Linguistik. Rombach Verlag: Bonn, 2002.
- FLEISCHER, W. /BARZ, I. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. Niemeyer Verlag: Tübingen, 1995.
- HELBIG, G. Geschichte der neueren Sprachwissenschaft. VEB Bibliographisches Institut: Leipzig, 1970.
- LINKE, A und Kol. Studienbuch Linguistik. Max Niemeyer Verlag: Tübingen, 2001.
- LINKE, A./ NUSSBAUER, M./ PORTMANN, P. R.: Studienbuch Linguistik. Max Niemeyer Verlag: Tübingen, 2001.
- LUTZEREIER, P. R. Linguistische Semantik. J. B. Metzlersche Verlagsbuchhandlung: Stuttgart, 1985
- TANNEN, D. You Just Don't Understand. London: Virago Press, 1991.
- VOMÁČKOVÁ, O. Deutsche Lexikologie, Grundkurs. VUP: Olomouc, 2007.

Literatura

- BRAUN, Michael. Die deutsche Gegenwartsliteratur. Köln/Weimar/Wien: Böhlau Verlag, 2010. ISBN
- CORNEJO, R. Stimmen aus dem „Stummland“. Zum Sprachwechsel von Jiří Gruša und Ota Filip. In: Brücken. Germanistisches Jahrbuch Tschechien-Slowakei. 2004. DAAD Neue Folge 12. S. 252-263
- DOROVSKÝ, Ivan a ŘEŘICHOVÁ, Vlasta. Slovník autorů literatury pro děti a mládež. Praha: Libri 2007.
- HAAS, Gerhard. (Hrsg.). Kinder- und Jugendliteratur. Stuttgart: Philipp Reclam jun., 1984. ISBN 3-15-010325-8.
- KÜMMERLING-MEIBAUER Bettina. Klassiker der Kinder- und Jugendliteratur. Stuttgart: Verlag J. B. Metzler, 2004.
- LANGE, Günter. Taschenbuch der Kinder- und Jugendliteratur. Baltmannsweiler: Schneider Verlag Hohengehren, 2000.
- LANGE-MÜLLER, Katja. (Ed.): Vom Fisch bespuckt. Neue Erzählungen von 37 deutschsprachigen Autorinnen und Autoren. Köln: Verlag Kiepenheuer & Witsch, 2002
- RADLER, R.: Kindlers Neues Literatur Lexikon, Studienausgabe Band 1-21, München, 1988-1992.
- WEIDERMANN, Volker: Lichtjahre. Eine kurze Geschichte der deutschen Literatur von 1945 bis heute. Köln: Kiepenheuer&Witsch, 2006.

Didaktika

- AMMER, R. Das Deutschlandbild in den Lehrwerken für Deutsch als Fremdsprache. In Zur Analyse, Begutachtung und Entwicklung von Lehrwerken für fremdsprachlichen Deutschunterricht. Berlin und München, Langenscheidt, 1998.
- BAUSCH, K. R.; CHRIST, H.; KRUMM, H. J. Handbuch Fremdsprachenunterricht. 3., überarbeitete und erweiterte Auflage. Tübingen: A. Francke Verlag, 1995.
- BENEŠ, E. Metodika vyučování cizích jazyků. Praha: SPN, 1969.
- BIMMEL, P., KAST, B., Neuner, G. Arbeit mit Lehrwerkktionen. Berlin/München/Wien 1998.
- BREITUNG, H., KIRSCH, D. Nürnberger Empfehlungen zum Frühen Fremdsprachenlernen. München, 1996.
- DOYÉ, P. Typologie der Testaufgaben für den Unterricht Deutsch als Fremdsprache. Berlin, München, Wien, 1988.
- FUNK, H., Koenig, M. Grammatik lehren und lernen. Berlin/München/Wien, 1999.
- GUDJONS, H. Handlungsorientiert lehren und lernen : Schüleraktivierung - Selbständigkeit - Projektarbeit. 3., neubearbeitete und erweiterte Aufl. Bad Heilbrunn/Obb.: Verlag Julius Klinkhardt, 1992.
- HÄUSERMANN, U., Piepho, H. -E. Aufgabenhandbuch DaF. München, 1995.
- HENRICI, G.; RIEMER, C. Einführung in die Didaktik des Unterrichts DaF mit Videobeispielen. Schneider, 2001.
- HENDRICH, J. Didaktika cizích jazyků. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988.
- CHODĚRA, R. Didaktika cizích jazyků. Praha: Academia, 2006
- CHODĚRA, R.; RIES, L. Výuka cizích jazyků na prahu nového století. I. a II. díl. Ostrava: 1999/2000.
- JANÍKOVÁ, V. et al.: Methodik und Didaktik des Unterrichts Deutsch als Fremdsprache. Brno 2000.
- KAST, B., NEUNER, G. Zur Analyse, Begutachtung und Entwicklung von Lehrwerken. Berlin/München/Wien, 1998.
- KLEPPIN, K. Fehler und Fehlerkorrektur. Berlin/München/Wien, 2002.
- KURZAWA, E. Grammatik lehren, lernen, selbstlernen. Ismaning 1985.
- MEYER, H.: Leitfaden zur Unterrichtsvorbereitung. Berlin, 1993.
- MÜHLHAUSEN, U. Überraschungen im Unterricht. Weinheim/Basel 1994
- MÜLLER, B. -D.: Anders lernen im Fremdsprachenunterricht. Berlin/München/Wien 1994.
- NEUNER, G., HUNFELD, H. Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts. Berlin, 1997.
- Společný evropský referenční rámec pro jazyky: jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme.* 1. české vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2002.
- SCHAEFER, K. So schaffen Sie den Schultag. Münster 1985.
- WEIGMANN, J. Unterrichtsmodelle für den Unterricht in DaF. Ismaning, 1992.
- WICKE, R. E. Aktive Schüler lernen besser: Ein Handbuch aus der Praxis für die Praxis. 1. München: Verlag Klett Edition Deutsch, 1993. WEIGMANN, J. Unterrichtsmodelle für DaF. Hueber, 1999.
- WICKE, R. E. Vom Text zum Projekt. Kreative Textarbeit und Offenes Lernen im Unterricht "Deutsch als Fremdsprache". Berlin: Cornelsen, 1997.

